

DISPUTATIO FEVDALIS
PRIMA:

EX PRIMO LIBRO
SCHOLARVM FEVDA-
LIVM DESVMPTA:

ET IN INCLYTA ARGENTORATEN-
SIVM ACADEMIA, PVBLICI
exercitij causa proposita,

GEORGIO OBRECHTO IC.

Respondente

NOBILISSIMO Dn. IOANNE a KOET-
TERITZ, MARCHIACO.

Disputabitur mense Februario.

ARGENTORATI
Excudebat Antonius Bertramus, Anno
M. D. XCVII.

PLATO IN PROTAGORA.

Ne me alio consilio existimes differere velle, quam ut ea, de quibus quotidie dubito, communiter inter nos dispiciamus: quod rectè omninò Homerum dicere arbitror.

Σὺν τε δὲ ἐρχομένῳ, καὶ τε πρὸς τῆς ἐνόησεν.

Convenient bini, melior sententia constat.

NOBILISSIMO, AM-

PLISSIMO, ATQVE STRENO

VIRO, DN. IOANNI à KÖTTERITZ, ILLV, strissimi ac Potentissimi Principis, Electoris Brandeburgici Consiliario intimo & fidelissimo, Dn. in

Hermßdorff & Walschaw / &c. patri

suo, pietate obseruantiaq; debita colendo,

S. P. D.

VI, Nobilissime atque Amplissime vir, parens unicè & amande & colende, ut Deo & Præceptoribus, ita Parentibus parem gratiam referri, pretium reddi æquivalens, ἀντίδωρον dari dignum posse, negavit: nã ille sensisse præclare, dixisse verè videtur. Qui sunt enim, à quibus plura maioraq; secundum Deum, in nos promerita conferuntur, quam ipsi parentes? Nihil vita hac esse nobis iucundius solet: debilem inquit ille, facias manu, pede, coxa, tuber astrue gibberum, lubricos qua te dentes, vitam superest, benè est. At quòd in hanc prognati sumus, à parentibus omninò habemus. Est nutritione eidem opus; sunt qui satiùs esse ducunt, non nasci, quam natum educatoribus & nutritoribus destitui. Et istud beneficium parentes soli præstant. Meliùs, non

vivere sapientes iudicant, quàm malè, atque ita vivere, ut non virtutum, sed vitiorum nostris in moribus expressa vestigia conspiciantur. Etiam benè vivendi ratio genitoribus accepta bonis ferenda est: qui piè honestèque ipsi nos educant, & instituendos alijs tradunt: id optant, votisque vota necendo, unicè expèctunt: tales post se filios superstites ut relinquunt: qui non nominis solùm ab oblivione memoriam vindicent, subsidia generis, heredes familiæ, verùm etiam, quod est divinitus à Platone scriptum, *ἄνεστη*, ministri, ac famuli Dei, Reipublicæ custodes fidi, diligentes, industrij sint. Indè certè pro monstris, humana specie formaque indutis, habiti olim Nero, Antipater, Antigones fuerunt: qui eò immani sunt improbitate atque impietate progressi: ut luce hac suavissima illos privare minimè dubitarint, propter quos lucem hanc suavissimam ipsi aspexissent. Commendati contra sunt, qui debitum parentibus suis cultum honoremque tribuerunt multi, imò toti in eo extiterunt, ut & *ἀνδραγαθήματα*, atque nutritionis illis præmia exolverent: & verò fortunæ suæ florentis, rerumque præclarè ac laudabiliter gestarum, hos ipsos inspectores nanciscerentur. Antigonus utique Rex, cum ingenti prælio hostes suos superasset, præmium belli hujus ad solum patrem transtulit: Cypriusque ei imperium tradidit: piè admodum, perpetuaque cum celebratione: quandoquidem non pauci omnibus inventi temporibus fuerunt, qui, ob regnandi cupiditatem, ne quidem parentū cruore manus suas contaminare dubitaverunt. Fuit multis nominibus Epaminondas ille Thebanorum Dux felix; victorias ab hostibus

stibus, diversis in locis opimas & insignes reportavit: eorundè *ἰθρυμαστας* tulit egregias, quando ultrò Pelopidam, perfidè à se captum, Alexander Thessaliæ tyrannus dimisit: ubi contra se exercitus ducem electum esse se cognovit: Agcsilaus Rex, in prima incedentem acie cum intuitus, hoc unicum dixit: *ὦ* hominem magnificentum! Veruntamen, missis alijs, illud in summa ille felicitate reposuit, quòd Leuctricæ suæ victoriæ parentes, tum superstites, spectatores habuisset. Hæc, Nobilissime atque Amplissime vir, parens observande, cum perpendo, considero alia, quæ latere studio nunc patior, nimium ne excreseat oratio, in mentem rursus revoco id, quod curæ maximè esse mihi debet, à quo prognatus, à quo liberaliter benigneque educatus, à quo relictis adhibitis studijs sim sedulo, nihil in votis atque optatis meis magis habeo, quàm ut pij, memoris, gratique in te animi mei monumentum aliquod extet: *ἀχαριστίας* ego longè turpissimum crimen effugiam: efficiam, ut inter eos numerari queas, de quibus Seneca, auctor gravissimus, scribit: nihil fortunatius ijs senibus esse, qui omnibus ubique prædicabunt, beneficijs sese à filijs suis victos. Verùm, cum juxta vetus illud, *κατὰ δούρατον ἐγδέν* me oporteat: nec hoc quidem tempore aliud, quo gratæ memorisque mentis in te aliquam dem atque exhibeam significationem, suppetat: illud, qua pars est ac decerpserate atque observantia, rogo: ut publicum hoc studiorum specimen, quod debita submissione tibi offero, dono, addico, consecro, lætarique fronte accipere, filium, ad quævis obsequentem, cum primis ac morigerum, ut hæctenus, ita etiam

etiam deinceps liberaliter fovere, amore atque benevolentia complecti paterna digneris. Operam dabo, enitarque, ut, ubi cultura hujus flosculos tibi non displi-
cuisse animadvertero, DEO OPT. MAX: conatus meos fortunante, fructus aliquando maturi deprehenduntur. Vale cum familia tota, & Nestoris usque ad senectam, felicissime vive. Argentinae, 7. Idus Februar. Anno reparatae salutis, M. D. XCVII.

A. T.

Oseq. Filius

Ioannes à Kötteritz,
junior.

DISPV-

DISPUTATIO PRIMA:
EX PRIMO LIBRO SCHOLARUM FEUDALIVM

desumpta.

SIT NE IVS FEVDORVM:

CAPUT PRIMUM.

Rorum quae in quaestione venire solent, Cic. Quintil. & Hermog. tria fecerunt genera: An res sit, quid sit, & qualis sit.

2. Horum primum in conjectura, alterum in definitione, & tertium in partium distributione positum est.

3. An autem res sit, primo semper loco est cognoscendum: quia inutilis est labor, qui in re, quae non est in rerum natura, consumitur.

4. Quare & nos de feudalis juris distributione per aliquot disputationes acturi, ante omnia primam quaestionem enodabimus.

5. At huius quaestionis, auctore Cicerone in Topic. quatuor sunt partes: una cum quaeritur an sit aliquid: altera unde ortum sit: tertia quae id causa effecerit: & quarta in qua de mutatione rei quaeritur. In his enim quatuor partibus, conjecturae ratio consistit, secund. Cic. ad loco.

6. Hinc ad primam conjecturae partem quod attinet, non male illa quaestio movetur, Sit ne jus feudorum, nec ne?

7. Et si enim dubitatione careat, esse feuda: & esse quoque aliquot libros feudales: non tamen incircò constat, in his libris jus feudorum contineri.

Nam

8. Nam si jus continetur, necesse est id ab eo profectum esse, qui juris constituendi potestatem habuit: quia juris constitutio non privati, sed publici juris est: l. 2. §. primus Diuus Augustus, D. de orig. jur.

9. Iam autem libri Feudorum à privatis tantum personis, ut à Gerardo Nigro, Oberto de Orto, & alijs, conscripti & compilati traduntur.

10. Verum nos dicimus, in libris Feudorum, Consuetudines, Responsa Prudentum, & Impp. Constitutiones contineri.

11. Consuetudines, vel sunt Mediolanensium, vel Cremonensium, vel Placentinorum, vel Regni, vel aliorum locorum: no. Cuiac. in prolegom. feud.

12. Et hæc olim in illis tantum locis vim suam obtinuerunt, in quibus fuerunt introductæ: no. Hostiens. in Sum. de immunitate. §. in quantum. & Oldrad. cons. 159. n. 7. quia consuetudo specialis locum, in quo viget, non egreditur: l. 3. C. de adif. priv. & l. ult. C. de testament.

13. At hodie consuetudines Feudales non in vna, vel altera tantum civitate, vel provincia, sed in toto Imperio Romano usurpantur.

14. Et propterea, sicut olim hæc consuetudines in uno, vel altero loco, ut Cremona, Ticini, Mediolani, Mantua, Verona, & alibi jus fecerunt: quia dum in his locis fuerunt inveteratæ, rectè pro legibus fuerunt custoditæ: l. de quibus 31. §. 1. D. de LL. præsertim, cum consuetudo nihil aliud sit, quàm jus non scriptum: §. sine scripto. Inst. de jure nat. gent. & civ.

15. Ita quoque, non immeritò hodie in toto Imperio Romano omnes hæc consuetudines vim legum habent, & non minus ac leges Romanae servantur: partim, quia auctoritate

Impera-

Imperatoria, (si Odofred. in auth. cassa, C. de Sacros. Ecclesi. credimus) approbatæ, & partim, quia non tantum longissimo usu, sed & eo, qui hominum memoriam excedit, in Imperio receptæ sunt; teste Claro, in commun. sent. in §. feudum. q. 3. & Schrader. de Feud. p. 1. q. 1. n. 6.

16. Usus autem, qui ultra hominum memoriam duravit, vim privilegij habet, & pro lege est servandus: l. 3. §. ductus aquæ, D. de aqua quot. & est. c. super quibusdam. 26. §. præterea, ext. de V. S. & no. Bald. lib. 2. F. tit. 56. n. 3. Et hæc de feudalibus consuetudinibus.

17. Responsa Prudentum in libris Feudorum reperiuntur Gerardi Nigri, Oberiti de Orto, & aliorum.

18. Et sicut olim responsa Prudentum per se vim legum non habuerunt: sed hanc primum ex Imp. Justiniani Constitutione obtinuerunt: l. 1. §. sed neq. ex multitudine. D. vete. jur. enucl.

19. Ita quoque, nec prædictorum Prudentum responsa per se, sed tantum ex approbatione Imp. Friderici, & aliorum Impp. atq. inveterato usu, vim legum consecuta sunt.

20. Omnia enim Prudentum responsa, auctoritate Principis edita, legum habent vigorem: l. 2. §. pen. D. de orig. jur. & inveteratus usus pro l. habetur: d. l. de quib. §. 1. D. de LL.

21. Itaque, cum hæc feudalibus responsa, non minus ac feudales consuetudines, ab Imperatoribus approbatæ, & longævo usu receptæ sint: non est, quod ad eos, qui Feudorum libros compilarunt, sed potius ad Impp. approbationem, & longævum atq. inveteratum usum, oculos nostros convertamus. Et hæc de responsis Prudentum.

22. Tandem verò Constitutiones Impp. Lotharij I & II. Henrici II. V. VI. & VII. item Friderici I. & II. quorum

B

in

in libris Feudorum sit mentio, sine dubio jus faciunt: quia quodcumq; Princeps per epistolam & subscriptionem statuit, vel cognoscens decrevit, vel de plano interlocutus est, vel edicto praecepit, legem esse constat: ait Vlp. in l. 1. §. 1. D. de constit. Princip.

23. Et propterea in hac prima conjectura parte non immerito inferimus, esse aliquod jus Feudorum, & hoc vim legum obtinere: adeo, ut iudex in iudicando & pronunciando id sequi teneatur: arg. auct. jubemus. & ibi Bald. & Ias. C. de jud. & c. cum venisset, ext. de eo qui mitt. in poss. ita quidem, ut si contra iudicaverit, litem suam faciat, & parti laesae ad interesse teneatur: arg. ejus, quod Bald. & Ias. in d. auct. jubemus notant: quos refert & sequitur Schrader. de feud. p. 1. q. 1. n. 8. & 10.

24. Quod si vero jus Feudorum vim legum habet, inq; Romano orbe receptum est, ut jam ostendimus: ex eo rursus non male inferitur, hoc jure omnes Romano Imperio subiectos teneri: quia hoc jus vim generalis legis habere videtur, quae omnes obstringit: l. 3. C. de LL.

25. Quicumq; enim feuda in Imperio habent, sive Laici, sive Clerici sint: non immerito jure Feudorum, uti debent: quia si nolunt uti: non quoq; feuda accipere debent.

26. Nam eo ipso, quod Feuda accipiunt, ad illorum jura se obligare videntur: sec. Seyfel. in Spec. Feud. in ead. auctoritate Feud.

27. Et propterea male Andx. Barbat. in c. ceterum. de judic. negavit, Personas Ecclesiasticas jure Feudorum teneri: praesertim, cum etiam jure Pontificio contrarium probetur: in c. ceterum. & in c. ex transmissa. 6. cum c. si q. ext. de foro comp.

28. Nec audiendus est Curt. jun. de feud. p. 1. q. 2. n. 5. qui inter consuetudines Feudales, & Constitutiones Imp. distinguit.

29. Cum

29. Cum. n. ha. Constitutiones vim & naturam Feudi non mutant, sed informant potius, meliusq; explicent: non immerito Clericos quoq; obligat: praesertim, cum hi. Feuda dum recipiunt, hoc suo facto etiam Imp. Feudales constitutiones apprehendere videantur: no. Seyfel. d. loco, & Schrader. d. p. 1. q. 2. n. 5. quem allegat & sequitur D. Vult. de Feud. lib. 1. c. 1. n. 5. Et haec de prima conjectura parte.

VNDE ORTVM SIT IVS FEVDORVM, & quæ id causa effecerit:

CAPUT SECUNDUM.

30. Altera conjectura pars, est de origine Feudorum. Nisi enim de hac nobis constet, de questione, An sit, constare plenè non potest: quia ignorata rei origine, an res illa sit, plenè non intelligitur.

31. De origine autem Feudorum varia sunt variorum opiniones: quæ tamen ad quatuor ordines breviter referri possunt. Nam alij feuda à Romanis, alij à Gallis, alij à Carolo Magno, & alij deniq; à Longobardis profecta arbitrantur.

32. Primi ordinis interpretes rursus inter se dissentiunt. Nam Budæus in l. Herennius. 63. D. de eviction. Zasius in l. 2. D. de orig. jur. & alij feuda ad clientelas Romanorum referunt: ut Vasallus clientis, & ominus Patroni loco sit.

33. Matth. de Afflict. in pralud. feudorum: n. 31. Seyfel. in Specul. Feud. in desinit. feudi, vers. tertio principaliter, & alij feuda militias esse affirmant, quarum in jure passim fit mentio: l. 3. §. si quid minori. D. de minor. l. Lucius. 2. l. mortuo bove. 49. D. de leg. 2. & præcipue no. 53. c. 5. & no. 97. c. 3. & 4. ubi hanc opinionem etiam Holoander sequitur.

34. Viglius Zuichemus in rub. Inst. tit. de testam. mil. feuda ad agros, sive ad pradia, ab hostibus capta, & militibus in premium militaris virtutis data, accommodat: arg. l. item si verberatum. 15. D. de R. vind. & l. Lucius Titius. 11. D. de eviction.

35. Et hanc opinionem Lael. Taurell. in libro de militia ex casu probat: sed ita, ut feuda tantum ad agros Imperij extremos referat, ex Lamprid. in Alexand. Ita enim fore. Lampridius Alexandrum dixisse fert, ut hac ratione essent attentius jura sua defensori.

36. Novissime vero Cuiac. feuda ad ea retulit, quae passim in jure civili de hominibus sunt prodita: ut no. in pr. l. Feud. & lib. 8. obs. c. 14. Et hac de primo ordine.

37. In secundo ordine est Conanus, qui Feudorum morem à Gallis, ad Germanos, Hispanos, Italos, & alios Europae populos venisse putat: lib. 3. comm. Iulij Caesaris.

38. In tertio ordine est Ferrar. Montan. Hic enim libr. 1. de feud. c. 1. Feudorum originem ad Caroli Magni tempora refert.

39. In quarto vero & postremo ordine sunt communiter Interpp. qui existimant à Longobardorum consuetudinibus feuda profuixisse: teste Claro, in comm. sent. in §. feudum. q. 1. & Vvesenb. de feud. c. 3. n. 2.

40. Verum si has omnes opiniones paulo diligentius consideramus, statim apparet, esse quidem in allegatis rebus cum feudis magnam similitudinem: at rursus esse quoque magnam diversitatem: ut hoc in scholis nostris pluribus ostendimus.

41. Et licet in tanta opinionum varietate, & in tanta similitudine & diversitate rerum, valde difficile sit, certi & indu-

indubitati aliquid de feudorum origine definire: praesertim, cum de ea apud probatos auctores nihil certi, nihilque firmi extet:

42. Nihilominus existimamus, initia Feudorum Longobardis esse ascribenda. Hi enim feuda nobis introduxisse videntur.

43. Nam quod libr. 1. F. tit. 1. dicitur, Antiquissimo tempore sic fuisse in Dominorum potestate connexum, ut quando vellent, possent auferre rem in feudum à se datam, id ad Longobardos, vel antiquos Saxones referimus.

44. Quid ita? Quia ex historijs constat, Longobardos, qui Insubriam occuparunt, fuisse Saxones.

45. At veteribus Saxonibus feuda nota fuisse, Speculum juris Saxonici ostendit.

46. Nec refert, hoc Speculum tempore Caroli Magni compositum esse: quia non de novo jus Saxonicum introduxit: sed quod antè introductum fuit, in Speculum retulit.

47. Hoc enim ex lib. 1. artic. 18. satis apparet: ubi Carolus Magnus, se domestica jura, in paucis mutata, Saxonibus reliquisse affirmat.

48. Sic etiam adhuc alius liber, de morib. feudalibus Saxonum, extat: in quo multa sunt, quae cum recepto Feudorum jure conveniunt.

49. Itaque quod d. lib. 1. F. tit. 1. de antiquissimo tempore, quo feuda sua habuerunt initia, & de Dominis, feuda danti-bus, affirmatur, id utrumque Longobardis attribuimus. Longobardi enim videntur fuisse illi Domini, qui antiquissimo tempore res suas alijs in feuda dederunt: ea tamen lege, ut ea pro arbitrio revocare possent: d. lib. 1. F. tit. 1.

50. Nam cum ante in patria feuda Longobardis nota fuerint: verisimile est, eos secum in Italiam eadem attulisse: ut sentit VVeseneb. de feud. c. 3. n. 2.

51. Hac verisimilitudo inde confirmatur quia cum Longobardorum Principes in eo toti fuerint, ut in Italia regni sibi constituerent: sanè beneficiarios sibi, vel Vasallos instituisse videntur: quorum opera militari in regno acquirendo, & acquisito retinendo uterentur: cujus opera feuda quasi premium & auctoramentum essent.

52. Hac autem feuda, à Longobardis ea primum lege introducta, ut quando vellent, ea revocare possent, postea moribus Longobardorum, responsis Prudentum, & Constitutionibus Imperatorum Romanorum, in plurimis aucta & amplificata fuerunt.

53. Et propterea in hac secunda conjectura parte concludimus, originem Feudorum Longobardis, at incrementum & augmentum moribus Longobardorum, responsis Prudentum, & Constitutionibus Imp. Romanorum ascribendum: ita tamen, ut non sit negandum, in feudis reperiri nonnulla, quae cum clientelis, militijs, alijsq; veterum Romanorum institutis affinitatem aliquam habeant: sicut in Scholis nostris explicavimus. Et hæc de secunda conjectura parte.

54. Tertia conjectura pars est, Quænam causa feudum effecerit? Sed quia de hac etiam in precedentibus duabus conjecturis aliquid egimus: & amplius in causa efficiente acturi sumus: ideo hoc loco calamum retrahimus.

DE

DE MUTATIONE IVRIS Feudorum.

CAPUT TERTIUM.

55. Restat ultima conjectura pars, de mutatione rei. Et quidè ad hanc illa pertinet questio: An consuetudines feudales, in scripturam redactæ, nomen ac vim consuetudinum habere desinant, & leges fieri incipiant?

56. Hujus questionis partem affirmativam Ioan. Raynald. in sua comprehensorio in pr. defendit: eo quod hæc consuetudines, auctoritate & mandato Imperatoris Friderici, certo ordine conscriptæ & approbatæ sint, ut c. precedente ex Odofredo affirmavimus.

57. Inde n. Raynaldus non immeritò inferre videtur: hæc consuetudines jam, leges esse factas: quia leges sunt jus scriptum: at consuetudines sunt jus non scriptum: §. constat autem & §. sine scripto: Inst. de jure nat. gent. & civ.

58. At contrariam communiter DD. statuunt. teste Claro, in Comm. sentent. in §. feudum q. 2.

59. Et rectè. Consuetudo enim in scripturam redacta, manet consuetudo: no. Barb. in l. de quibus 31 n. 7 & 8. D. de Legib. quia res ipsa manet: quia, inquam, Consuetudini nihil accedit, nihilq; decedit: sed hoc tantum efficitur, ut de ea melius constet, & ut certius ejus sit probatio: arg. l. 4. D. de pignorib. & c. 1. in pr. de jur. jur. lib. 6.

60. Et propterea, etsi Consuetudines Feudales, auctoritate Imperatoris, certo ordine conscriptæ & approbatæ essent: de qua tamen dubitat D. Vult. de F. lib. 1. cap. 7.

61. Nihilominus mansissent consuetudines: quia hæc auctoritas

Et oritur nihil ijs vel adiecit, vel detraxit: & quia non ut leges, sed ut consuetudines approbatae fuerunt.

62. *Ex quo fit, ut deficiente statuto, vel consuetudine locali, non solum in Germania, sed etiam in Italia, Gallia, Burgundia, & alibi, in questionibus feudorum, secundum has consuetudines iudicetur: sec. Guid. Pap. decis. 180. Boer. de consuetud. Bituricens. & Seysell. in Spec. feudali. cir. definit. feudi. quia consuetudines feudales, immemoriali observatione communes factae sunt, & in materia feudali juri communi derogant: no. Bald. lib. 2. F. tit. 1. n. 5.*

63. *Et si enim legum Romanarum non vilis sit auctoritas: non tamen adeo vim suam extendunt, ut usum vincant, aut mores: ait Obert. de Orto, lib. 2. F. tit. 1. vers. legum autem: quia in legibus Romanorum de feudis in specie nihil est cautum.*

64. *Et propterea in feudis plerumq; magis consuetudo, quam quod legibus est definitum, quodq; ex ijs argumentando deduci potest, valere debet: quia in ijs quae nominatim legibus non sunt definita, plus momenti consuetudo, quam lex habet.*

65. *Exempli causa, jure scripto parentes succedunt liberis: nov. 118. c. 1. At ex consuetudine in Feudis non succedunt: lib. 2. F. tit. 50.*

66. *Sic filiae jure scripto parentibus succedunt: d. nov. 118. c. 2. At ex consuetudine non succedunt: lib. 1. F. tit. 8.*

67. *Non autem haec consuetudines, extra feudalem materiam, ad aliarum causarum decisionem, contra jus Romanum, vel Pontificium allegari possunt: quia non ulterius haec consuetudines receptae videri debent, quam sunt usurpatae. At usurpatae tantum sunt in questionibus feudorum: d. lib. 2. F. tit. 1. vers. legum autem.*

68. *Exem-*

68. *Exempli gratia: Libro 2. F. tit. 33. dicitur: Actore in probatione deficiente, reo defensionem dari, cum duodecim Sacramentalibus.*

69. *At jure Romano & Pontificio dicitur, Actore non probante, rem esse absolvendum: l. accusare. 4. C. de eden. & c. 3. ubi no. de probat.*

70. *Et propterea, quod d. tit. 33. affirmatur, in feudis quidem locum habet: sed non contra jus Civile, vel Pontificium, ad alias causas allegari potest: quia in ijs, quae scripto jure definita sunt, plus scriptum, quam consuetudo valet. Haec enim tum demum plenam vim habet, ubi lex deficit: l. de quibus 31. D. de Legibus. & no. Cuiac.*

71. *Quod si vero feudales consuetudines & feudalia jura in causa aliqua feudali decidenda defecerint, ad jus Civile est recurrendum, & quod in hoc cautum reperitur, ad feudalem illam causam seu questionem est accommodandum.*

72. *Strenuus enim Legisperitus, sicubi casus emergerit, qui consuetudine feudi non fit comprehensus, absq; calumnia uti poterit lege scripta: ait Obert. de Orto d. lib. 2. F. tit. 1. vers. strenuus.*

73. *Exempli causa, si queritur, Cum vasallus feudi partem pignori obligavit: & deinde feudum Domino committitur, cujus causa sit potior, Domini, an Creditoris pignoratij?*

74. *Certe haec questio, cum jure feudorum non sit definita, & cum in Emphyteusi jus Civile hoc casu definiat, vectigali non soluto, si Dominus jure suo usus est, pignoris jus evanuisse: l. lex vectigali. 31. D. de pignor. idem non immerito de hac questione statuitur: nempe commisso feudo, pignus extingui.*

C

75. *Eadem*

75. Eadem enim utrobiq; est ratio: quia resolutio iure datoris: recte quoq; jus accipientis resolvitur: d. l. lex vectigali. ubi no.

DE FEUDI DEFINITIONE.

CAPUT QUARTUM.

76. Hoc jam constituto, jus feudorum in rerum natura existere: sequitur altera methodi quaestio: Quid nam sit feudum?

77. Hac quaestio, definitionem nominis, & rei completitur.

78. Definitio nominis recte definitionem rei praecedit: quia origo verbi, bene imposita, ex eodem fonte, quo definitio rei profluit: & quia nemo res intelligit, nisi prius verba cognoverit. Hac enim, (ut Plato in Cratyllo tradit) sunt instrumenta, quib; res significantur.

DE ETYMOLOGIA FEUDI.

79. Etymologia autem feudi, non secus ac eius origo, à varijs varia constituitur.

80. Nam Anton. de Prato à fœdere deducit: quia in toto fœdere, ad mutuam fidelitatem præstandam, Dominus & Vasallus se obligant: no. Ferrar. de F. lib. 1. c. 1. circa fin.

81. Iacob. Columbin. lib. 1. F. tit. 1. feudum à Longobardico verbo Faida, quod hostilitatem, seu bellum significat, deducit: quia feudum hac præcipue de causa à Domino constituitur, ut ei Vasallus, tempore belli adsit, & opem ferat.

82. Sic Philipp. Melanthon in Commentar. ad Officia Ciceronis, à Germanico nomine Fûden, quod pascere significat,

cat, derivat: quia feudum in pratis ac pascuis ut plurimum consistit.

83. Alij aliunde feudi Etymon sumunt: ut Conanus & Hotomannus, à verbo Vasselto, seu Vasleto quod ministrum denotat: & Vigelius, à Germanica voce, Boethen: qui omnes & singuli suae derivationis probabiles rationes adferunt.

84. Nos autem his, alijsq; similibus Etymologijs omisis, arbitramur, feudum omnium optimè à fide derivari: ut feudum dicatur quasi fidum: quemadm. sensit Obert. de Orto, lib. 2. F. tit. 3. in fin. quia in fide seu fidelitate, forma & essentia feudi consistit; ut suo loco dicemus.

85. Vnde Mozzius, de F. in pr. n. 4. fidem dici ait, quasi fac & dic: quia is, qui fidem debet, in facto, & dicto fidelis esse debet.

86. Vnde etiam vasalli, qui feuda habent, appellantur Fideles: lib. 1. F. tit. 1. §. 1. & tit. 15. in pr: quia Domino suo fidem promissam servare, & erga eum in dicto & facto, h. e. in sermone & opere, fideles esse debent: no. Mozz. d. loco.

87. Vnde deniq; Vasalli, seu Fideles, dicuntur eius, à quo iure feudi rem acceperunt, Leudes, sive Leodes: quod est Francorum lingua, ses Leaux, ou Loyaux.

88. Et inde apud Germanos feudum appellatum fuit, Leudum, sive Lehen: forsàn à Germanico verbo, Leutt, quod hominem significat: quia is, qui alicuius factus est vasallus, eius homo videtur factus: quod in nostra lingua vocamus. Desi Lehenherren Mann; ut etiam no. Cuiac. in prolegom feudd. & D. Vult. d. F. cap. 2. num. 4. Et hæc de Etymologia feudi.

DE DEFINITIONE

FEUDI,

89. *Definitio feudi similiter à variis varia cōstituitur.*

90. *Et quidem Obertus de Orto, lib. 2. F. tit. 23. circa fin. duas definitiones tradit: quarum una est beneficij, tanquam generis, desumpta ex libr. 1. Senec. de benefi. & altera est feudi, tanquam speciei.*

92. *Et hujus generis, ait Obertus, species quaedam est beneficium illud, quod ex benevolentia ita alicui datur, ut proprietas quidem rei immobilis beneficiatæ penes dantem remaneat: ususfructus verò illius rei ita ad accipientem transeat, ut ad eum, heredesq; suos, in perpetuum pertineat, ad hoc, ut fidelitatem Domino serviant: sive servitium sit determinatum, sive non. d. tit. 23. circa fin.*

92. *Hanc Oberti definitionem communiter interpretes sequuntur, ut testatur Curt. Iun. de F. p. 1. q. 6. & Clar. lib. 4. recep. sent. §. feudum. q. 4.*

93. *At non uno vicio, sed varijs laborat: quia non rectè definitur per beneficium: & quia malè dicitur esse perpetuum: quia deniq; perperam in eo servitia præstanda affirmatur: de quo plura in Scholis.*

94. *Non minùs autem videtur vitiosa esse definitio, qua à Baldo, Belviso, & Immolano, feudum dicitur esse concessio rei pro homagio:*

95. *Vel cum à Ioan. Raynoldo, Rebuffo, Zasio, & Molino feudum affirmatur esse benevola & libera rei immobilis, vel equipollentis concessio, cum utilis dominij translatione, retenta proprietate, sub fidelitate, & exhibitione servitiorum honestorum.*

96. *Nam*

96. *Nam in utraq; definitione malè feudum dicitur concessio: cum hæc concessio constituat feudum, & non sit feudi constituti genus.*

97. *Qua de causa etiam illa feudi definitio improbari potest, in qua loco generis contractus ponitur: quia contractus est causa feudi: at feudum est ejus effectus.*

98. *Sic etiam malè in secunda definitione dicitur, in vassallum utile dominium transferri: cum tale dominium ex jure probari non possit.*

99. *Malè præterea fit mentio Servitiorum: quia servitia non in omni feudo necessaria sunt.*

100. *At talis debet esse definitio, quæ omni speciei competat: quia alias erit angustior definitio.*

101. *Et hæc de causi Hottomanni quoq; definitio rejicimus, qui feudum dicit esse clienselam militarem, ea lege contractam, ut cliens pro beneficio accepto, militarem operam præbeat: vicissimq; Patronus suam illi fidem & benevolentiam præstet.*

102. *Hæc enim definitio illis tantum feudis, quæ militaria sunt competit: cum tamen multa hodiè feuda, non ob militiam, sed alias quoq; ob causas, dari soleant.*

103. *Tandem nec Duareni definitio admittenda videtur, qui feudum dicit esse rem immobilem, quæ fidei vel obsequij gratia, certo modo alicui fruenda conceditur.*

104. *Feudum enim non est res, sed est jus in re constitutum: feudum, inquam, non est res: sed res est materia feudi, non ipsum feudum.*

105. *Magna autem differentia est inter materiam feudi, & ipsum feudum.*

106. *Sicut etiam Seneca inter beneficium & materi-*

am beneficij, multum interesse dixit, lib. 1. de benefic.

107. His itaq; alijsq; similibus definitionibus repudiatis, feudum definimus esse jus, sub mutua fidei conditione, à Domino & Vasallo, in rebus immobilibus, certo modo utendis fruendis, constitutum.

108. Dicimus feudum esse Jus: quia feudum in hac definitione, prout jam est constitutum, accipimus. Hoc enim nihil aliud est, quàm jus, à Domino benevolè Vasallo in re feudali concessum.

109. Dicimus, esse Jus, SUB CONDITIONE FIDEI constitutum: quia fides est de substantia & forma feudi: & in omni feudo necessariò requiritur.

110. Et si enim feudum aliquod possit esse sine fidelitate, hoc est, sine fidelitatis juramento: non tamen potest esse sine fide: quia à fide nomen & essentiam suam habet: libr. 2. F. tit. 3. §. ult.

111. Dicimus, SUB MUTUAE CONDITIONE FIDEI: quia in constitutione feudi, inter Dominum & Vasallum, utrò citroq; necessitudo contrahitur, de fide in vicem prestanda: libr. 2. F. tit. 52. item tit. 26. §. Domina committente, & tit. 47.

112. Non solum n. Vasallus Dominum, tanquam Patronum suum observare, sed etiam Patronus Clientem suum sibi cordi & curae habere debet: arg. l. quidam. 132. D. de V. oblig.

113. Dicimus, A DOMINO ET VASALLO CONSTITUTUM: quia uterq; simul feudum constituit.

114. Dominus, n. sub conditione fidei rem suam vasallo fruendam tribuit: at vasallus eam hac conditione accipit.

115. Nec dare rem in feudum sufficeret: nisi esset qui acciperet: quia si nemo accipit, etiam datio rei corrui.

116. Dicitur

116. Dicimus, REBUS IMMOBILIBUS: quia feudum non nisi in rebus soli, aut solo coherentibus, vel ijs, quae alias inter immobilia connumerantur, consistit: ait Obert. de Orto, lib. 2. F. tit. 1. §. ult.

117. Dicimus, UTENDIS FRUENDIS: quia in feudo rei immobilis ususfructus à Domino in Vasallum transfertur: d. lib. 2. F. tit. 23. in fin.

118. Nec placet, quod communiter Feudistae vasallum usufuctuarium esse, vel re feudali uti frui negent: & ea de causa Obertum de Orto, d. lib. 2. F. tit. 23. in fin. reprehendant: sicut plures enumerat Borchold. de feud. c. 1. n. 13.

119. Cui, n. competit definitio, ei etiam definitum competere solet. At definitio ususfructus, cuius fit mentio in l. 1. D. de usufr. etiam feudo convenit: quia hoc quoq; est jus utendi fruendi re aliena, salva eius substantia: Ergò.

120. Dicimus deniq; cum Duarerno, de feud. c. 2, CERTO MODO UTENDIS FRUENDIS. Feudum, n. est quidem ususfructus: sed non simpliciter: quia ad vasalli heredes infinitum transit: libr. 1. F. tit. 1. §. antiquissimo, in fin. & quia tantum in rebus immobilibus, & quae harum jure censentur, constituitur: libr. 2. F. tit. 1. quia deniq; in feudo semper fides, & plerumq; servitia prestantur: libr. 2. F. tit. 3. in fin. & tit. 23. §. ult. quae omnia in usufructu aliter se habent: no. D. F. ult. de F. c. 2. n. 9. & nos plura in Scholis.

121. Et propterea rectè in definitione feudi haec verba, CERTO MODO, sunt adjecta: quia feudum certo modo est ususfructus.

122. Sicut, n. contractus ex cõventionione legè accipere solèt: l. jurisgentium. 7. §. quin imò D. de pact. & l. 1. §. si cõvenit. D. deposita in feudo, ususfructus, ex Domini & Vasalli cõventionione & placito, certo modo constitui & formari solet.

123. *Qua de causa Isernia, Matth. de Afflict. l. ac. de S. Georgio, Gailius, Mynsing. & Hotoman. feudum instar ususfructus esse dixerūt: quos allegat D. Vult. de F. d. c. 2. n. 9: quia non quidem per omnia est ususfructus: sed tamen in plurimis cum ususfructu communionem habet: de quo suo loco plura.*

124. *Quamvis autē feudum in quibusdam ab ususfructu differat: non tamen ideo inferendum, feudum planè non esse ususfructum: quia est quidem ususfructus in genere, sed non in specie.*

125. *Hoc ut intelligatur, sciendum, cum ex jure feudali constet, feudum aliquo modo ususfructum esse, & hunc ab eo ususfructu differre, què jus Civile novit: iccirco, ratione suaudente, novam ususfructus distributionem constitui posse.*

126. *Vndè dicimus, Ususfructum in genere non male definiri, jus alienis rebus utendi fruendi, salva earum substantia: l. 1. D. de usufr.*

127. *At hujus generis duæ videntur esse species: feudum, & ususfructus in specie.*

128. *Feudum ita definiri potest, ut suprà thesi 107. est definitum.*

129. *Alterà verò species, (quæ est ἀνώμυϛ, & generis appellatione exprimitur) definiri potest, jus, simpliciter rebus alienis utendi fruendi, salva earum substantia.*

130. *Itaq; in genere quidem feudum est ususfructus: quia generalis ususfructus definitio etiam feudo competit:*

131. *At non est ususfructus in specie: quia non est jus simpliciter, sed tantum certo modo, rebus alienis utendi fruendi. Huc faciunt, quæ no. D. Vult. d. c. 2. n. 9.*

F I N I S.